

Analiza ponude studentskih kredita u hrvatskim bankama

Ivišić, Tina

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:792060>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-14**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**ANALIZA PONUDE STUDENTSKIH
KREDITA U HRVATSKIM BANKAMA**

Mentor:

izv. prof. dr. sc. Branka Marasović

Student:

Tina Ivišić

Split, rujan 2017.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	3
2. MODEL OTPLATE ZAJMA.....	4
2.1. Zajam i kredit	4
2.1.1. Vrste kredita	4
2.1.2. Uvjeti kredita	5
2.2. Modeli otplate zajma.....	7
2.2.1. Model otplate zajma jednakim anuitetima.....	7
2.2.2. Model otplate zajma jednakim otplatnim kvotama	9
2.2.3. Krnji ili nepotpuni anuitet.....	10
3. ANALIZA STUDENTSKOG ZAJMA U HRVATSKOJ	11
3.1. Privredna banka Zagreb	12
3.2. Zagrebačka banka.....	13
3.3. Erste banka	15
3.4. OTP banka.....	16
3.5. Splitska banka	17
3.6. Hrvatska poštanska banka	18
3.7. Usporedba uvjeta.....	20
3.8. Usporedba otplatnih planova kredita.....	22
4. ZAKLJUČAK.....	30
LITERATURA	32
POPIS TABLICA	34
SAŽETAK	35
SUMMARY	36

1. UVOD

Zaduživanje u svrhu obrazovanja u Hrvatskoj donedavno nije bila česta praksa: naposljetku, sustav besplatnog obrazovanja činio ju je nepotrebnom, zbog čega su u nas priče američkih studenata o dugogodišnjoj borbi s otplatom studentskih kredita dobrim dijelom nepojmljive. Međutim, u posljednje se vrijeme ipak bilježi lagani rast interesa za studentskim kreditima, što bi se moglo pripisati čimbenicima poput smanjenja životnog standarda, nedostupnosti stipendija u zemljama Europske Unije, nespremnosti tvrtki za financiranje doškoloovanja svojim zaposlenicima, želji radnika za stjecanjem komparativnih prednosti i sl.

Banke u Republici Hrvatskoj prepoznale su ove trendove te u posljednje vrijeme sve više proširuju ponudu kredita za obrazovanje u Hrvatskoj, uz sve povoljnije uvjete: na primjer, do prije nekoliko godina kamate na studentske kredite varirale su od 5,5% do 7%, dok se danas većinom kreću od 4,5% do 5,5%. Također, krediti se sve češće odobravaju za pokriće troškova seminara, stručnih edukacija i tečajeva, privatnih osnovnih škola, pa i vrtića. Pored tih inovacija, sustavno se uvode i kumski krediti pored onih s valutnom klauzulom, premda uz nešto više kamate: takvi se krediti za obrazovanje nude u Zagrebačkoj banci te u Erste banci.

Ciljevi ovoga rada bit će stoga usporediti i analizirati ponude studentskih zajmova u bankama u Republici Hrvatskoj, istražiti modele otplate, vrijeme vraćanja kredita, kamatne stope i ostale uvjete. U tu svrhu koristit će se metode sinteze, analize, dedukcije, deskripcije, komparacije, matematičke metode iz područja financijske matematike, te grafičko i tablično prikazivanje podataka. Ovim radom obuhvatit će se šest banaka: Privredna banka Zagreb (PBZ), Zagrebačka banka (ZABA), Erste banka, OTP banka, Splitska banka te Hrvatska poštanska banka (HPB).

Rad će se sastojati od četiri poglavlja. U drugom, teorijskom poglavlju definirat će se zajam i kredit, navesti vrste kredita te će se definirati uobičajeni modeli otplate zajma. U trećem, empirijskom poglavlju, iznijet će se ponude kredita za obrazovanje koje nudi šest banaka u Hrvatskoj, usporedit će se njihovi uvjeti te će se na primjeru izraditi i prikazati otplatni planovi kredita u spomenutim bankama. Nakon toga slijedi zaključak, popis literature i tablica, te sažetak na hrvatskom i engleskom jeziku.

2. MODEL OTPLATE ZAJMA

2.1. Zajam i kredit

Kredit je novac koji davatelj kredita daje na korištenje korisniku kredita (dužniku), sa ili bez namjene, a koji je korisnik kredita obvezan vratiti uz ugovorenu kamatu u određenom roku i uz određene uvjete.¹ Između pojma kredita i **zajma** postoji određena razlika: naime, zajam je širi pojam od kredita – svaki kredit je istodobno i zajam, a zajam ne mora biti i kredit. Ono što razlikuje ova dva pojma jest davatelj kredita odnosno zajmodavac: u slučaju kredita uvijek se radi o banci ili drugoj financijskoj instituciji, što nije slučaj kod zajmodavatelja, koji može biti i banka ili financijska institucija, ali isto tako nebankarske i nefinancijske institucije, tj. fizičke i pravne osobe.²

2.1.1. Vrste kredita

S obzirom na namjenu, razlikujemo dvije vrste kredita: **namjenske** i **nenamjenske**.³

Namjenski krediti se odobravaju za točno određenu namjenu koja je kao takva ugovorena, stoga kreditna institucija može provjeravati jesu li sredstva kredita namjenski utrošena. Kreditnoj instituciji potrebno je u tu svrhu dostaviti dokumentaciju potrebnu za dokazivanje namjene, npr. kupoprodajni ugovor za stambeni kredit s namjenom kupnje nekretnine, računi izvođača radova za kredit čija je namjena rekonstrukcija nekretnine, ponuda za kupnju vozila za auto kredit, za studentski kredit s namjenom plaćanja školarine to može biti (pred)račun obrazovne ustanove na čiji se račun, iz kredita, uplaćuje školarina i sl. Kreditna institucija može u određenim slučajevima dozvoliti da se dio sredstava koristi isplatom na račun korisnika kredita. Najčešći namjenski krediti su:

- **stambeni krediti** – u svrhu kupnje, adaptacije, rekonstrukcije, izgradnje, dogradnje, dovršenja ili nadogradnje nekretnine, poboljšanja energetske učinkovitosti iste i sl.

¹ Narodne novine (2009): **Odluka o efektivnoj kamatnoj stopi kreditnih institucija i kreditnih unija te ugovaranju usluga s potrošačima**, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 1., 41., dostupno na: https://www.hnb.hr/documents/20182/122188/h-odluka-eks-ugovaranje-usluga-potrosacima_npt.pdf/9abdaed3-4514-4b22-835d-55ea9d98a561 [27.08.2017.]

² <http://savjeti.novac.net/blogovi/razlika-izmedu-kredita-i-zajma/> [27.08.2017.]

³ <http://www.hife.hr/sadrzaj/kredit/1> [27.08.2017.]

- **kreditni za vozila/plovila** – nova ili rabljena
- **kreditni za obrazovanje** – najčešće su namijenjeni studentima (do)diplomskog, specijalističkog ili poslijediplomskog studija u zemlji i inozemstvu. S obzirom da osobe koje studiraju najčešće nemaju redovna primanja, roditelji ili drugi članovi obitelji najčešće se traže kao solidarni dužnici i trebaju ispunjavati uvjet potrebne kreditne sposobnosti. Kod ovog kredita iznos koji se koristi za plaćanje školarine je namjenski, dok se za plaćanje troškova studiranja odobrava najčešće isplata na račun. Postoji više mogućnosti korištenja kredita ovisno o namjeni, jednokratnom isplatom na račun ili u tranšama.
- **lombardni krediti** – najčešće se odobravaju temeljem zaloga na depozitu, udjelu u određenom fondu ili polici osiguranja života.
- **potrošački krediti** – za financiranje osobnih potreba

Nenamjenski krediti su, kao što i sam naziv govori, krediti bez utvrđene namjene. Najčešće se isplaćuju na račun, a instrumenti osiguranja mogu ovisiti o iznosu kredita. Jedan od takvih je **hipotekarni kredit**, koji je osiguran založnim pravom na nekretnini u odgovarajućem omjeru.

2.1.2. Uvjeti kredita

Osnovni uvjeti kredita su:⁴

Iznos kredita. Najčešće ovisi o vrsti kredita: nenamjenski krediti u pravilu imaju manje maksimalne iznose od namjenskih. Također, za veće iznose kredita često su potrebni i dodatni instrumenti osiguranja istog. Mogućnost dobivanja maksimalnog iznosa kredita ovisi i o kreditnoj sposobnosti.

Kamatna stopa je cijena kredita, koja ovisi o glavnici, načinu i roku povrata te visini ugovorene ili propisane kamatne stope, a predstavlja naknadu koju dužnik plaća za pozajmljenu glavicu na određeno vrijeme.

⁴ Ibid.

Rok povrata, moratorij i poček. Svaki kredit ima svoj krajnji rok povrata koji je jednak datumu posljednjeg dospijeća obveze po kreditu. Osim ovog roka, može se ugovoriti i period počeka kao razdoblje u kojem dospijeva samo kamata, ili ugovoriti moratorij u kom se kredit zbog određenih okolnosti iznimno može na zahtjev korisnika kredita staviti u mirovanje, ukoliko taj zahtjev kreditna institucija ocijeni opravdanim i odobri.

Rok i način korištenja kredita. Unutar ugovorenog roka korištenja kredita, sredstva se mogu isplatiti jednokratnom gotovinskom ili bezgotovinskom isplatom, ili na isti način samo u tranšama.

Način otplate kredita može biti mjesečno, tromjesečno, polugodišnje ili godišnje, a otplata može biti u **anuitetima**:

- kod kojih jednaki iznosi dospijevaju tijekom cijelog otplatnog razdoblja, a mijenjaju se samo odnos udjela kamate i glavnice
- kod kojih je dio glavnice koja se otplaćuje ista je za cijelo razdoblje otplate kredita, a kamata se tijekom istog razdoblja postepeno smanjuje
- drugi ugovoreni način, npr. za određene proizvode ugovoriti i poseban obrok koji uključuje dospijeće određenog postotka glavnice s datumom isteka roka otplate kredita.

Instrumenti osiguranja kredita. Najčešći instrumenti osiguranja koji se ugovaraju u poslovima kreditiranja fizičkih osoba su:

- **isprava o zapljeni računa po pristanku dužnika** – ovim instrumentom osiguranja daje se suglasnost za zapljenu primanja u slučaju nepodmirenja obveza po kreditu
- **mjenica** – ovim instrumentom se osigurava naplata s računa sudionika u kreditu, stoga svi financijski sudionici (korisnik, jamac, sudužnik) potpisuju mjenicu
- **zadužnica** je isprava kojom korisnik kredita daje kreditnoj instituciji pravo da se naplati po svim dospjelim obvezama nastalim s osnove odobrenog kredita
- **solidarni jamac** – solidarno s korisnikom kredita odgovara za preuzete obveze po kreditu

- **zalog na nekretninama** – najčešće se uzima kao instrument osiguranja kod stambenih i hipotekarnih kredita.

2.2. Modeli otplate zajma

U nastavku su objašnjena dva modela otplate zajma: **model s jednakim anuitetima**, te **model s jednakim otplatnim kvotama**.

2.2.1. Model otplate zajma jednakim anuitetima

Osnovne pretpostavke ovoga modela su sljedeće:⁵

- obračun kamata je složen i dekurzivan,
- anuiteti su jednaki i dospijevaju u jednakim vremenskim razdobljima krajem termina (postnumerando),
- razdoblje ukamaćivanja (kapitalizacija) jednako je jedinici vremenskog dospijeća između anuiteta,
- kamatna stopa je konstantna.

Dekurzivni obračun kamata podrazumijeva izračun kamata na posuđeni iznos te njihova isplata ili pribrajanje iznosu na kraju vremenskog razdoblja. Suprotno tome, anticipativno obračunati kamate znači obračunati ih unaprijed za neko vremensko razdoblje, pri čemu se kamate obračunavaju na konačnu vrijednost zadanog iznosa.⁶

U nastavku se uvode sljedeće oznake:

- C – visina zajma,
- a – anuitet,
- n – broj anuiteta,
- I_k – kamate na kraju k -tog razdoblja,
- R_k – otplatna kvota na kraju k -tog razdoblja,
- C_k – ostatak duga na kraju k -tog razdoblja,
- p – konstantna kamatna stopa,
- r – dekurzivni kamatni faktor, $r = 1 + p / 100$.

⁵ Babić, Z., Tomić-Plazibat, N., Aljinović, Z. (2009): **Matematika u ekonomiji**, Sveučilište u Splitu – Ekonomski fakultet, Split, str. 301.

⁶ Ibid, str. 245.

Zajam C otplaćivat će se jednakim anuitetima a , uz konstantnu kamatnu stopu p . C mora biti jednak sadašnjoj vrijednosti n postnumerando anuiteta, kako slijedi:

$$C = a \frac{1}{r} + a \frac{1}{r^2} + \dots + a \frac{1}{r^{n-1}} + a \frac{1}{r^n} \quad (2.1.)$$

odnosno:

$$C = a \frac{r^n - 1}{r^n(r-1)} \quad (2.2.)$$

iz čega dobivamo formulu za anuitet:

$$a = C \frac{r^n(r-1)}{r^n - 1} \quad (2.3.)$$

Amortizacija zajma može se prikazati sljedećom tablicom:

k	a	I_k	R_k	C_k
0	-	-	-	C_0
1	a	I_1	R_1	C_1
2	a	I_2	R_2	C_2
\vdots	\vdots	\vdots	\vdots	\vdots
$n-1$	a	I_{n-1}	R_{n-1}	C_{n-1}
n	a	I_n	R_n	0
Σ	$n \cdot a$	$I = \sum_{k=1}^n I_k$	$C = \sum_{k=1}^n R_k$	

Tablica 1: Otplatna tablica zajma s jednakim postnumerando anuitetima

Izvor: Babić, Z., Tomić-Plazibat, N., Aljinović, Z. (2009): Matematika u ekonomiji, Sveučilište u Splitu – Ekonomski fakultet, Split, str. 303.

Svaki redak tablice predstavlja jedno razdoblje, dok se u nultom retku nalazi samo iznos zajma C . Pritom se kamate dobivaju iz ostatka duga iz prethodnoga razdoblja:

$$I_k = \frac{C_{k-1} \cdot p}{100} \quad (2.4.)$$

i zatim se na temelju njih računa otplatna kvota R_k , kao razlika između anuiteta i kamata. S obzirom da se anuitet sastoji od otplatne kvote i složenih kamata, vrijedi relacija:

$$R_k = a - I_k \quad (2.5.)$$

Nakon toga, iznos preostalog duga računa se oduzimanjem otplatne kvote R_k od prethodnog ostatka duga C_{k-1} .

$$C_k = C_{k-1} - R_k \quad (2.6.)$$

Posljednja otplatna kvota R_n mora biti jednaka ostatku duga u predzadnjem razdoblju, budući da se njome mora konačno otplatiti cijeli zajam.

$$R_n = C_{n-1} \quad (2.7.)$$

Pored toga, suma svih otplatnih kvota mora biti jednaka ukupnom zajmu:

$$\sum_{k=1}^n R_k = C \quad (2.8.)$$

Također, s obzirom da se zajam zajedno s kamatama otplaćuje anuitetima, suma svih anuiteta mora biti jednaka sumi zajma i ukupnih kamata.

$$\sum_{k=1}^n a_k = \sum_{k=1}^n I_k + C \quad (2.9.)$$

odnosno, budući da su u ovom slučaju svi anuiteti jednaki, vrijedi:

$$n \cdot a = I + C \quad (2.10.)$$

gdje je I oznaka za ukupne kamate.

2.2.2. Model otplate zajma jednakim otplatnim kvotama

Između kreditora i korisnika zajma mogu biti ugovoreni i drugačiji uvjeti otplate zajma. U ovome modelu otplate zajma u svakom se razdoblju otplati jednak dio glavnice i pripadajuća kamata. U skladu s time, otplatne kvote u svakom su razdoblju jednake, dok su anuiteti različiti.

Budući da je $R_k = R$, ($k = 1, 2, \dots, n$), vrijedi:

$$R_k = R = \frac{C}{n} \quad (2.11.)$$

Kamate u k -tom terminu se, kao i ranije, računaju na ostatak duga u prethodnom terminu. Što se anuiteta tiče, on više nije konstantan, budući da njega čini zbroj kamate i otplatne kvote: stoga, kako se smanjuje ostatak duga u svakom narednom razdoblju, smanjuje se i kamata, a time i anuitet.

Ostatak duga na kraju razdoblja k ne ovisi o kamatnjaku p , nego se računa:

$$C_k = C - k \cdot R = C - k \frac{C}{n} = C \left(1 - \frac{k}{n}\right) \quad (2.12.)$$

Formula za anuitet dobiva se na sličan način, korištenjem gore navedene relacije, što nakon sređivanja glasi:

$$a_k = \frac{C}{n} \left[(n - k + 1) \frac{p}{100} + 1 \right] \quad (2.13.)$$

2.2.3. Model zajma s dogovorenim anuitetima (krnji ili nepotpuni anuitet)

Kad se pri amortizaciji zajma dužnik i vjerovnik unaprijed dogovore o visini anuiteta amortizacije, takav se anuitet naziva dogovorenim anuitetom. Budući da je vrlo mala vjerojatnost da takav dogovoreni anuitet bude jednak analitičkom anuitetu ($a = C \cdot V_p^n$), posljednji anuitet bit će manji od prethodnih, te ga nazivamo **krnjim** ili **nepotpunim anuitetom**. Takav se anuitet računa na sljedeći način:

- zadnja otplatna kvota = prethodni (predzadnji) ostatak duga
- zadnja kvota + zadnje kamate = nepotpuni anuitet

3. ANALIZA STUDENTSKOG ZAJMA U HRVATSKOJ

Za razliku od Sjedinjenih Američkih Država, gdje rijetki ne plaćaju sveučilišno obrazovanje, te se mnogi godinama bore s otplatom studentskih kredita, u Hrvatskoj ovakvi krediti još uvijek nisu masovni. Prema podacima *Eurostudent*-a, 94% javnih potpora studiranju u Hrvatskoj dolazi u obliku stipendija i subvencija, a svega 6% u obliku kredita.⁷ Ipak, u posljednje se vrijeme bilježi lagani rast interesa za studentskim kreditima, što bi se moglo pripisati sljedećim čimbenicima:⁸

- **nespremnost tvrtki za financiranje** magistarskih i doktorskih studija, MBA edukacije ili drugih oblika **doškoloavanja** svojim radnicima, u zamjenu za obvezu zadržavanja u toj kompaniji određeno vrijeme
- **smanjenje životnog standarda**, zbog čega roditelji sve teže izdvajaju novac za školovanje svoje djece, a odrasli za ulaganje u svoje znanje,
- potreba da se u konkurenciji zaoštrenoju krizom padom raspoloživih radnih mjesta dodatnom edukacijom stekne još koju **komparativnu prednost**
- **pristupanje Europskoj Uniji**, što je otvorilo mogućnosti za školovanje, ali i potencijalna radna mjesta, i u drugim zemljama članicama, a stipendija nema dovoljno da pokrije potražnju i namijenjene su najboljima

U posljednje vrijeme sve se više proširuje ponuda kredita za obrazovanje u Hrvatskoj, te se krediti sve češće odobravaju za pokriće troškova seminara, stručnih edukacija i tečajeva, privatnih osnovnih škola, pa i vrtića. Prije nekog vremena Hrvatska poštanska banka plasirala je kredit za “znanje, sport i putovanje,” koji bi trebao pokriti troškove tečajeva i kongresa u inozemstvu te sportske i rekreacijske opreme.⁹ Pored tih inovacija, bilježi se i sustavno smanjivanje kamatnih stopa na ovakve kredite, kao i uvođenje kunkskih kredita pored onih s valutnom klauzulom, premda uz nešto više kamate: krediti za obrazovanje u kunama nude se u Zagrebačkoj banci te Erste banci.

⁷ http://www.eurostudent.eu/download_files/documents/EV_IB_structure_public_funding.pdf [27.08.2017.]

⁸ <https://www.vecernji.hr/biznis/studentski-krediti-sve-su-cesci-ali-ni-jedna-banka-ne-nudi-ih-u-kunama-1011808> [27.08.2017.]

⁹ <https://www.hpb.hr/gradanstvo/krediti/namjenski-krediti/kredit-za-znanje-sport-i-putovanje> [27.08.2017.]

U nastavku slijedi ponuda kredita za obrazovanje od strane šest velikih banaka na hrvatskome tržištu: Privredne banke Zagreb (PBZ), Zagrebačke banke (ZABA), Erste banke, OTP banke, Splitske banke te Hrvatske poštanske banke (HPB).

3.1. Privredna banka Zagreb

Privredna banka Zagreb u sklopu svojeg asortimana za studente nudi **PBZ Educa kredite**.¹⁰ Namijenjeni su za plaćanje troškova školarine privatnoga srednjoškolskog obrazovanja i troškova studiranja tijekom dodiplomskog, diplomskog, poslijediplomskog ili specijalističkog studija u zemlji i inozemstvu.

Korisnik može biti redovan ili izvanredan student, a ukoliko nije zaposlen, mora imati kreditno sposobnoga solidarnog dužnika. U slučaju da se kredit koristi za plaćanje privatnog srednjoškolskog obrazovanja, tada se korisnicima kredita smatraju roditelji ili staratelji učenika za kojega se plaća članarina.

Maksimalni iznos kredita je 40.000 eura, a otplaćuje se u kunsjoj protuvrijednosti po srednjemu tečaju za EUR tečajne liste Hrvatske narodne banke važeće na dan plaćanja.

Rok otplate kredita može biti do 10 godina, s tim da je moguće iskoristiti poček u razdoblju do 12 mjeseci, tijekom kojeg se plaća samo kamata. Ukoliko razdoblje trajanja studija odgovara razdoblju korištenja kredita, tada se glavnica kredita može početi otplaćivati tek nakon završetka studija. Rok korištenja kredita može trajati najdulje šest godina, osim za kredite za plaćanje školarine s jednokratnim korištenjem.

Kamatna stopa na PBZ Educa kredite je promjenjiva, te se sastoji od fiksnog i varijabilnog dijela. Fiksni dio iznosi 3,32 postotna boda, a varijabilni dio predstavlja šestomjesečna referentna kamatna stopa NRS1 za euro. Budući da je ista 31.12.2016. iznosila 1,49%, ukupna kamatna stopa na PBZ Educa kredite iznosi 4,81%.

¹⁰ <http://student.pbz.hr/pbz-educa-krediti/> [27.08.2017.]

Kredit se može otplaćivati u jednakim mjesečnim anuitetima, mjesečnim ratama ili uz otplatu tijekom četiri otplatna razdoblja. Otplata u ratama omogućuje bržu otplatu kredita, a time i manje troškove po ukupno plaćenju kamati, a otplata uz postupno povećanje anuiteta tijekom četiri otplatna razdoblja ostavlja više slobodnih sredstava za druge potrebe. Korisnik kredita sam odabire dan u mjesecu na koji će plaćati svoje mjesečne obveze.

Naknada za obradu kreditnog zahtjeva iznosi 1% od iznosa kredita, a najviše 400 kuna.

Obvezni instrumenti osiguranja kredita su:

- izjava o zapljeni po pristanku dužnika, odnosno drugih stalnih novčanih primanja, koju izdaju svi sudionici u kreditu i koja je potvrđena (solemnizirana) kod javnoga bilježnika
- zadužnica koju izdaju svi sudionici u kreditu te je potvrđena (solemnizirana) kod javnoga bilježnika

U slučaju da je iznos kredita veći od 15.000 eura, potrebno je i dodatno osiguranje kredita: minimalno jedan kreditno sposoban solidarni jamac ili policia životnoga osiguranja korisnika kredita ili solidarnoga dužnika otkupne vrijednosti u visini 5% od iznosa kredita.

3.2. Zagrebačka banka

Zagrebačka banka nudi dvije vrste studentskih kredita za mlade, studentima svih preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studija u RH i inozemstvu kao i za ostale vrste školovanja:¹¹

- za školarinu i školovanja – od 200-20.000 EUR odnosno 1.500-150.000 HRK, kojeg ćemo promatrati u nastavku
- za financiranje troškova života – 70-700 EUR odnosno 500-5.000 HRK

Ovi se krediti, dakle, nude uz valutnu klauzulu ili u kunama, prema izboru korisnika. Kamatna je stopa viša za kredite u kunama: 5,11%, dok uz valutnu klauzulu iznosi 4,52%.

¹¹ www.zaba.hr/home/kredit-za-obrazovanje [27.08.2017.]

Promjenjiva je – sastoji se od fiksnog te varijabilnog dijela, kojeg sačinjava šestomjesečna referentna kamatna stopa NRS2 za kune odnosno eure.

Rok otplate kredita može biti od 13 do 120 mjeseci, a rok korištenja mu je jednak trajanju redovitog studija ili preostalim godinama istog. Za vrijeme korištenja i počeka u trajanju do jedne godine plaća se kamata na iskorištena sredstva u visini redovne kamatne stope. Kredit se može početi otplaćivati po završetku studija ili nakon počeka, a rok korištenja se prekida ukoliko se izgubi status studenta.

Dodatno osiguranje kredita nije potrebno – dovoljno je zadovoljiti uvjete kreditne sposobnosti, a moguće je i sudužništvo. Zadužnica i Izjava o zapljeni po pristanku dužnika obvezne su za sve sudionike u kreditnom odnosu.

Kredit se isplaćuje na žiroračun ustanove koja pruža usluge obrazovanja, a ukoliko se financira i kupnja stručne literature ili oprema, sredstva se isplaćuju na račun prodavatelja. Krediti u HRK isplaćuju se u kunama, a krediti uz valutnu klauzulu u EUR u kunskoj protuvrijednosti obračunatoj po srednjem tečaju HNB-a za EUR valjanom na dan isplate. Na isti način se i otplaćuju, s tim da je dospijeće anuiteta prvog dana u mjesecu, a datum plaćanja kredita može se odabrati u razdoblju od 1. do 15. dana u mjesecu.

Moguće je odobrenje kredita unaprijed za sve planirane godine studija, u ukupnom iznosu školarine za sve godine studija. Svake godine, prema donešenoj potvrdi o upisu, koristi se iznos potreban za plaćanje školarine u tekućoj godini. Potrošač ima pravo na prijevremenu otplatu kredita u bilo kojem trenutku u cijelosti ili djelomično, bez naknade.

Naknada za obradu kreditnog zahtjeva iznosi 1% od iznosa kredita, a najviše 400 kuna.

3.3. Erste banka

Erste Club kreditima mogu se financirati:¹²

- troškovi školarine za studiranje u Hrvatskoj i inozemstvu
- troškovi školovanja: smještaj, prehrana, studijska putovanja, udžbenici i oprema
- stručne edukacije i tečajevi
- privatne škole i vrtići

Osnovne pogodnosti Erste Club kredita:

- kod financiranja troškova školarine i školovanja, do 50% iznosa kredita može se koristiti nenamjenski
- niža kamatna stopa za 0,1 postotna boda uz ugovaranje police osiguranja života
- naknadu za obradu kreditnog zahtjeva (1% od iznosa kredita, a najviše do 600 kuna) moguće je podmiriti iz odobrenog kredita
- bez dodatnih instrumenata osiguranja za kredit u kunama.

Erste Club krediti odobravaju se u kunama ili uz valutnu klauzulu u eurima – u tom se slučaju isplaćuju u kunama po srednjem tečaju HNB-a na dan isplate kredita. Iznos kredita jest od 15.000 do 220.000 kuna, odnosno 2.000 do 30.000 eura. Kamatna stopa je promjenjiva, te je nešto viša za kredite u kunama (5,06-5,26%) nego uz valutnu klauzulu (4,848-5,048%). Kamatna stopa na kredite u kunama vezana je uz šestomjesečnu referentnu kamatnu stopu NRS2 za kune, dok je kamatna stopa uz valutnu klauzulu vezana uz 12-mjesečni EURIBOR.

Rok povrata može biti od 9 mjeseci do 10 godina.

Za kredite u iznosu do 10.000 eura obvezni instrumenti osiguranja su izjava suglasnosti o zapljeni primanja te zadužnica, potvrđene kod javnog bilježnika. Za iznose koji prelaze 10.000 eura, potreban je i dodatan instrument osiguranja. To može biti solidarni jamac, 10% oročenog novčanog depozita založenog u korist banke, ili neki drugi garantni polog (npr. polica osiguranja života s otkupnom vrijednosti, stambena štednja Wüstenrot stambene štedionice d.d., T6 tarifa,

¹² <https://www.erstebank.hr/hr/gradjanstvo/kredit/kredit-za-obrazovanje> [09.09.2017.]

udjeli u investicijskim fondovima *Erste Asset Managementa* ili kombinacija navedenih instrumenata osiguranja).

3.4. OTP banka

Gotovinski kredit OTP banke za studente¹³ namijenjen je studentima na preddiplomskim, diplomskim i poslijediplomskim studijima, sa redovnim ili izvanrednim statusom. Status klijenta, koji se stječe usmjeravanjem svojih redovnih mjesečnih primanja na tekući ili devizni račun u OTP banci, obvezan je za realizaciju kredita, no može se ostvariti naknadno, u roku od 3 mjeseca.

Kredit se odobrava isključivo uz valutnu klauzulu u eurima, te može iznositi od 1.000 do 10.000 eura, u kunsjoj protuvrijednosti. Kamatna stopa je promjenjiva i iznosi 5,36% godišnje, a korisnicima paketa *OTP Indeks* niža je i iznosi 4,86%. Varijabilni dio kamatne stope vezan je uz šestomjesečnu referentnu stopu NRS1 za euro.

Rok otplate kredita može biti od jedne do sedam godina. Kredit se isplaćuje na studentski tekući račun, a otplata se vrši u jednakim mjesečnim anuitetima, putem trajnog naloga sa studentskog tekućeg računa. Anuiteti se utvrđuju u eurima i uplaćuju u protuvrijednosti kuna po srednjem tečaju HNB na dan uplate.

Trošak odobravanja kredita je u visini 1% od iznosa kredita, a maksimalno 1.000 kuna. Korisnicima određenih OTP paketa naknada je 50% niža ili se uopće ne naplaćuje.

Osnovni instrumenti osiguranja kredita su kreditna sposobnost te zadužnica i izjava o zapljeni po pristanku dužnika za korisnika kredita i sudužnika, potvrđene kod javnog bilježnika. Dodatni instrumenti osiguranja u pravilu nisu potrebni, no banka ih ima diskrecijsko pravo zatražiti prema potrebi.

¹³ <https://www.otpbanka.hr/hr/gradani/gotovinski-kredit-za-studente> [09.09.2017.]

3.5. Splitska banka

Splitska banka nudi dvije vrste kredita za financiranje obrazovanja u privatnoj srednjoj školi, na fakultetu ili na poslijediplomskim studijima:¹⁴

- kredit za financiranje troškova upisa
- kredit za troškove studiranja i za dodatno obrazovanje

Kredit za financiranje troškova upisa namijenjen je pokrivanju troškova upisa u državnu ili privatnu srednju školu, visoku školu ili fakultet – u zemlji ili u inozemstvu – te za sve vrste poslijediplomskih studija.

Kredit se odobrava uz valutnu klauzulu, u iznosima od 500 do 30.000 eura. Kamatna stopa je promjenjiva te iznosi 5,76% za osobe s primanjima u banci, odnosno 6,76% za osobe bez primanja u banci. Varijabilni dio kamatne stope određen je vrijednošću šestomjesečne referentne stope EURIBOR.

Rok otplate kredita je do 10 godina, s tim da se može koristiti početak u trajanju do 12 mjeseci, kojeg se ugovara prilikom sklapanja ugovora o kreditu ili nakon isteka korištenja kredita.

Iznos kredita isplaćuje se na žiro račun fakulteta, visoke ili srednje škole po prodajnom tečaju banke, te se koristi jednokratno ili u tranšama – jedna tranša godišnje. Moguće je iskoristiti i dodatni iznos kredita (do 25% ukupnog iznosa), koji se može koristiti za nabavu stručne literature ili nenamjenski, te se isplaćuje na račun korisnika.

Naknada iznosi 0,5% iznosa kredita za osobe s primanjima u banci, ili 1% bez primanja, a ne manje od 200 kuna. Naknada se može podmiriti iz kredita.

Kredit za troškove studiranja i za dodatno obrazovanje namijenjen je za troškove života prilikom studija u zemlji i inozemstvu, ali i za srednjoškolce koji upisuju privatnu/državnu srednju školu, u zemlji ili inozemstvu. S njim se mogu pokriti, primjerice, troškovi mjesečnog najma stana, hrane, džeparca i sl. Isto tako, služi i za financiranje seminara, radionica i ostalog dodatnog obrazovanja ili prekvalifikacije, u zemlji ili inozemstvu.

¹⁴ <https://www.splitskabanka.hr/gradani/studenti-i-mladi/krediti-za-obrazovanje> [09.09.2017.]

Ovaj kredit isplaćuje se na tekući račun u mjesečnim tranšama, koje mogu iznositi do 3.500 kuna. Kredit se može otplatiti tek po završetku studija, dok se za vrijeme korištenja kredita kroz tranše plaća samo kamata na iskorišteni dio. Namjena sredstava se ne provjerava.

Kamatna stopa je promjenjiva i iznosi 6,06% za osobe s primanjima u banci, ili 6,76% za osobe bez primanja u banci.

Maksimalni ukupni iznos kredita je 30.000 eura, a rok otplate do 10 godina. Za naknadu i poček vrijede isti uvjeti kao i za kredit za financiranje troškova upisa.

3.6. Hrvatska poštanska banka

Kredit za školarinu¹⁵ Hrvatske poštanske banke dugoročni je namjenski kredit u kunama uz valutnu klauzulu vezanu uz euro. Pravo na ovaj kredit mogu ostvariti punoljetni državljani Republike Hrvatske s prebivalištem u Republici Hrvatskoj. Maloljetne osobe moraju biti zastupane po zakonskom zastupniku ili skrbniku kao solidarnom dužniku. Solidarni dužnik u svakom je slučaju potreban ako korisnik kredita nije u radnom odnosu.

Kredit može iznositi od 700 do 20.000 eura u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju HNB-a važećem na dan korištenja kredita. Traženi iznos kredita može se povećati za još dodatnih maksimalno 20% iznosa kredita za troškove kupnje studentske literature, a ukupni iznos kredita ne može biti veći od maksimalnog iznosa kredita.

Rok otplate kredita može biti od 13 do 96 mjeseci. Kamatna stopa je promjenjiva i iznosi 4,66%, odnosno fiksni dio od 3,52% uvećan za šestomjesečnu referentnu stopu NRS1 za euro.

Moguće je iskoristiti poček u trajanju do 6 mjeseci, tijekom kojeg se mjesečno obračunava i naplaćuje samo kamata po redovnoj stopi. Naknada za obradu kreditnog zahtjeva iznosi 1,5% od iznosa kredita i plaća se iz vlastitih sredstava na dan korištenja kredita.

¹⁵ <https://www.hpb.hr/gradanstvo/kredit/namjenski-kredit/kredit-za-skolarinu> [09.09.2017.]

Kredit za znanje, sport i putovanje¹⁶ još je jedan od namjenskih kredita za obrazovanje u ponudi Hrvatske poštanske banke, pravo na kojeg se može ostvariti nakon minimalno šest mjeseci poslovanja u banci.

Kredit se odobrava u kunama, i to u iznosu od 2.000 do 12.000 kuna. Kamatna stopa je promjenjiva i iznosi 4,92%, odnosno fiksni dio od 4,02% uvećan za referentnu stopu NRS1 za kune.

Naknada za obradu kreditnog zahtjeva iznosi 1,5% od iznosa kredita i plaća se iz vlastitih sredstava na dan korištenja kredita. Kredit se koristi prijenosom sredstava na račun izdavatelja ponude na ime korisnika kredita u svrhu plaćanja.

¹⁶ <https://www.hpb.hr/gradanstvo/krediti/namjenski-krediti/kredit-za-znanje-sport-i-putovanje> [09.09.2017.]

3.7. Usporedba uvjeta

Tablica 2. prikazuje osnovne uvjete studentskih kredita koje nude banke u Hrvatskoj: Privredna banka Zagreb, Zagrebačka banka, Erste banka, OTP banka, Splitska banka te Hrvatska poštanska banka.

	PBZ	ZABA	ERSTE
	Educa	za školarinu	Club
Maksimalni iznos	€ 40.000	€ 20.000	€ 30.000
Mogućnost u HRK	NE	DA	DA
Rok otplate	10 god.	10 god.	10 god.
Poček	do 12 mj.	do 12 mj.	-
Kamatna stopa	4,81%	4,52% uz VK 5,11% u KN	4,848-5,048% uz VK 5,06-5,26% u KN
Naknada	1% (max. 400 kn)	1% (max. 400 kn)	1% (max. 600 kn)
Dodatni instrumenti osiguranja	> € 15.000	NE	> € 10.000
	OTP	SPLITSKA	HPB
	gotovinski za studente	za financiranje troškova upisa	za školarinu
Maksimalni iznos	€ 10.000	€ 30.000	€ 20.000
Mogućnost u HRK	NE	NE	NE
Rok otplate	7 god.	10 god.	8 god.
Poček	-	do 12 mj.	do 6 mj.
Kamatna stopa	5,36%	6,76% bez primanja 5,76% s primanjima	4,66%
Naknada	1% (max. 1.000 kn)	0,5% s primanjima 1% bez primanja	1,5%
Dodatni instrumenti osiguranja	NE	> € 5.000*	> € 10.000

Tablica 2: Uvjeti studentskih kredita koje nude banke u Hrvatskoj

Izvor: Prikaz autora.

Maksimalni iznos. Od promatranih banaka jedino Privredna banka Zagreb nudi studentski kredit u iznosu do 40.000 eura. OTP banka, s druge strane, nudi samo 10.000 eura. Ostale banke nude između 20.000 i 30.000 eura.

Valutna klauzula. Još prije nekoliko godina banke u Hrvatskoj nudile su isključivo studentske kredite uz valutnu klauzulu u eurima.¹⁷ U posljednje vrijeme trendovi se mijenjaju, te sada Zagrebačka banka i Erste banka nude i mogućnost korištenja kredita u kunama. Time se umanjuje valutni rizik, pogotovo kod dužih rokova otplate, no uz ponešto veću kamatnu stopu.

Rok otplate i poček. Većina banaka nudi rok otplate do 10 godina. Hrvatska poštanska banka nudi maksimalno osam godina, a OTP banka sedam. Banke u pravilu nude poček do 12 mjeseci, tijekom kojeg se obračunava i naplaćuje samo kamata. Poček u Hrvatskoj poštanskoj banci može trajati do 6 mjeseci, dok se u Erste i OTP banci ova mogućnost ne nudi.

Kamatna stopa. Kamatne stope variraju od 4,52% u Zagrebačkoj banci uz valutnu klauzulu do 6,76% u Splitskoj banci ako korisnik nema primanja u istoj. Studentski kredit uz kamatu manju od 5 posto moguće je dobiti i u Hrvatskoj poštanskoj banci (4,66%), Privrednoj banci Zagreb (4,81%), u OTP banci uz korištenje paketa OTP Indeks (4,86%) te u Erste banci (4,848-5,048%) uz valutnu klauzulu. Kamatna stopa u Splitskoj banci daleko je najviša: od 5,76% naviše.

Naknada za obradu kreditnog zahtjeva. U pravilu iznosi 1% od iznosa kredita, s tim da je ograničena na 400 kuna (PBZ, ZABA), 600 kuna (Erste) odnosno 1.000 kuna (OTP). U Hrvatskoj poštanskoj banci naknada iznosi 1,5%, u Splitskoj banci je 1%, no može se smanjiti na 0,5% ukoliko korisnik ima primanja u banci. U OTP banci korisnicima određenih paketa naknada se može smanjiti za 50% ili se uopće ne naplaćivati.

Instrumenti osiguranja kredita. Osnovni instrumenti osiguranja kredita koje zahtijevaju sve promatrane banke su kreditna sposobnost, zadužnica solemnizirana kod javnog bilježnika te izjava o zapljeni po pristanku dužnika. Za veće iznose kredita banke u pravilu traže i dodatne instrumente osiguranja: Zagrebačka banka i OTP banka ne traže, no one i ne nude velike iznose kredita. U Erste banci i Hrvatskoj poštanskoj banci dodatni instrumenti traže se iznad 10.000 eura iznosa kredita, u Privrednoj banci Zagreb iznad 15.000 eura, a u Splitskoj banci već iznad 5.000 eura.¹⁸

¹⁷ <https://www.vecernji.hr/biznis/studentski-krediti-sve-su-cesci-ali-ni-jedna-banka-ne-nudi-ih-u-kunama-1011808> [27.08.2017.]

¹⁸ <https://www.splitskabanka.hr/Portals/8/PDF/Dokumenti/Kreditna%20sposobnost,%20instrumenti%20osiguranja%20i%20dokumentacija.pdf?ver=2017-06-26-150741-953> [27.08.2017.]

3.8. Usporedba otplatnih planova kredita

Pretpostavimo da osoba želi izvanredno upisati stručni studij na Ekonomskom fakultetu u Splitu. Stručni studij nosi 180 ECTS bodova,¹⁹ a budući da je prema Odluci o participacijama školarina i naknadama za akademsku godinu 2017./18.²⁰ cijena jednog ECTS boda 117,00 kuna, cijena studija iznosila bi 21.060,00 kuna. Tome valja pridodati i trošak prvog upisa (400,00 kuna), upisa viših godina (2x350,00 kuna) te trošak izdavanja diplome i promocije (350,00 kuna). Ukupan trošak iznosio bi, dakle, 22.510,00 kuna. Pretpostavimo i da bi dotična osoba financirala stručnu literaturu iz vlastitih izvora, te da bi se odlučila za kredit uz valutnu klauzulu, zbog nižeg troška kamata. Uz prosječan tečaj od 7,5 kuna za euro, iznos kredita zaokružiti ćemo na 3.000,00 eura. Rok otplate bit će tri godine, odnosno uz mjesečne anuitete, 36 anuiteta.

	Iznos zajma	Naknada	Godišnja kamatna stopa	Broj anuiteta	Anuitet	Ukupno izdaci za kamatu	Suma anuiteta
PBZ	3,000 €	30 €	4.810%	36	90.55 €	229.93 €	3,259.93 €
ZABA		30 €	4.520%		90.16 €	215.77 €	3,245.77 €
Erste		30 €	5.048%		90.88 €	241.58 €	3,271.58 €
OTP		30 €	5.360%		91.30 €	256.89 €	3,286.89 €
Splitska		15 €	5.760%		91.39 €	275.21 €	3,290.21 €
HPB		45 €	4.660%		90.80 €	223.70 €	3,268.70 €

Tablica 3: Uvjeti otplate studentskih kredita u hrvatskim bankama

Izvor: Izračun i prikaz autora.

Kako vidimo iz priložene **Tablice 3.**, iznosu kredita pridodat će se iznos naknade, koja iznosi 1% odnosno 30 eura, osim u Splitskoj banci (0,5%) i u Hrvatskoj poštanskoj banci (1,5%). Godišnja kamatna stopa najniža je u Zagrebačkoj banci (4,52%), a najviša u Splitskoj banci (5,76%).

Kamatna stopa pokazala se, očekivano, presudnim čimbenikom cijene kredita. Izračunom anuiteta, ukupnih izdataka za kamatu te sume anuiteta, koji su preuzeti iz otplatnih planova kredita, koji slijede u nastavku, utvrdili smo da bi ovakav kredit bio najpovoljniji u Zagrebačkoj

¹⁹ <http://www.efst.unist.hr/studiranje/za-studente/studijski-programi> [29.08.2017.]

²⁰ <http://www.efst.unist.hr/DesktopModules/EasyDNNNews/DocumentDownload.ashx?portalid=0&moduleid=673&articleid=2267&documentid=2125> [29.08.2017.]

banci. Zajmoprimac bi, na posuđenih 3.000,00 eura, banci nakon tri godine vratio 3.245,77 eura. Dakle, osim glavnice, platio bi i naknadu od 30,00 eura te kamatu od 215,77 eura. S druge strane, kredit bi bio najskuplji u Splitskoj banci, kojoj bi zajmoprimac vratio 3.290,21 euro. Premda bi mu izdatak za naknadu bio manji (15,00 eura), trošak kamate bio bi osjetno veći (275,21 euro). U konačnici, razlika između odabira Zagrebačke odnosno Splitske banke bila bi 44,44 eura, odnosno uz prosječan tečaj od 7,5 kuna za euro, 333,30 kuna.

Jedini ozbiljan nedostatak studentskih kredita u Zagrebačkoj banci jest taj što su iznosom ograničeni na 20.000 eura. Ukoliko bi potencijalnom zajmoprimcu bio potreban veći iznos, morao bi se odlučiti za drugu banku – Splitsku banku, Erste banku ili Privrednu banku Zagreb. Splitska banka nudi najvišu kamatnu stopu, stoga bi Erste ili Privredna banka Zagreb vjerojatno bile povoljnije opcije. Privredna banka Zagreb nudi najviši maksimalni iznos kredita (40.000 eura) te najnižu kamatnu stopu od ponuđenih, no zato Erste banka nudi mogućnost uzimanja kredita u kunama, bez valutne klauzule. Prema tome, pri usporedbi povoljnosti ponuda kredita po bankama potrebno je voditi računa i o preferencijama potencijalnog zajmoprimca.

PBZ				
Iznos zajma	3,030.00 €			
Godišnja kamatna stopa	4.81%			
Broj anuiteta n	36			
m	12			
Relativni kamatnjak	0.4008			
Anuitet	90.55 €			
JEDNAKI ANUITETI, RELATIVNI OBRAČUN KAMATA				
Razdoblje	Anuitet	Kamata	Otplatna kvota	Ostatak duga
0	-	-	-	3,030.00
1	90.55	12.15	78.41	2,951.59
2	90.55	11.83	78.72	2,872.87
3	90.55	11.52	79.04	2,793.83
4	90.55	11.20	79.35	2,714.48
5	90.55	10.88	79.67	2,634.80
6	90.55	10.56	79.99	2,554.81
7	90.55	10.24	80.31	2,474.50
8	90.55	9.92	80.63	2,393.86
9	90.55	9.60	80.96	2,312.90
10	90.55	9.27	81.28	2,231.62
30	90.55	2.50	88.05	535.78
31	90.55	2.15	88.41	447.37
32	90.55	1.79	88.76	358.61
33	90.55	1.44	89.12	269.50
34	90.55	1.08	89.47	180.02
35	90.55	0.72	89.83	90.19
36	90.55	0.36	90.19	0.00
Σ	3,259.93	229.93	3,030.00	

Tablica 4: Otplatni plan zajma u Privrednoj banci Zagreb

Izvor: Izračun autora.

ZABA				
Iznos zajma	3,030.00 €			
Godišnja kamatna stopa	4.52%			
Broj anuiteta n	36			
m	12			
Relativni kamatnjak	0.3767			
Anuitet	90.16 €			
JEDNAKI ANUITETI, RELATIVNI OBRAČUN KAMATA				
Razdoblje	Anuitet	Kamata	Otplatna kvota	Ostatak duga
0	-	-	-	3,030.00
1	90.16	11.41	78.75	2,951.25
2	90.16	11.12	79.04	2,872.21
3	90.16	10.82	79.34	2,792.87
4	90.16	10.52	79.64	2,713.23
5	90.16	10.22	79.94	2,633.29
6	90.16	9.92	80.24	2,553.04
7	90.16	9.62	80.54	2,472.50
8	90.16	9.31	80.85	2,391.65
9	90.16	9.01	81.15	2,310.50
10	90.16	8.70	81.46	2,229.04
30	90.16	2.34	87.82	533.90
31	90.16	2.01	88.15	445.75
32	90.16	1.68	88.48	357.27
33	90.16	1.35	88.81	268.46
34	90.16	1.01	89.15	179.31
35	90.16	0.68	89.48	89.82
36	90.16	0.34	89.82	- 0.00
Σ	3,245.77	215.77	3,030.00	

Tablica 5: Otplatni plan zajma u Zagrebačkoj banci

Izvor: Izračun autora.

ERSTE				
Iznos zajma	3,030.00 €			
Godišnja kamatna stopa	5.05%			
Broj anuiteta n	36			
m	12			
Relativni kamatnjak	0.4207			
Anuitet	90.88 €			
JEDNAKI ANUITETI, RELATIVNI OBRAČUN KAMATA				
Razdoblje	Anuitet	Kamata	Otplatna kvota	Ostatak duga
0	-	-	-	3,030.00
1	90.88	12.75	78.13	2,951.87
2	90.88	12.42	78.46	2,873.41
3	90.88	12.09	78.79	2,794.62
4	90.88	11.76	79.12	2,715.50
5	90.88	11.42	79.45	2,636.04
6	90.88	11.09	79.79	2,556.26
7	90.88	10.75	80.12	2,476.13
8	90.88	10.42	80.46	2,395.67
9	90.88	10.08	80.80	2,314.87
10	90.88	9.74	81.14	2,233.73
30	90.88	2.63	88.25	537.32
31	90.88	2.26	88.62	448.71
32	90.88	1.89	88.99	359.72
33	90.88	1.51	89.36	270.35
34	90.88	1.14	89.74	180.61
35	90.88	0.76	90.12	90.50
36	90.88	0.38	90.50	0.00
Σ	3,271.58	241.58	3,030.00	

Tablica 6: Otplatni plan zajma u Erste banci

Izvor: Izračun autora.

OTP				
Iznos zajma	3,030.00 €			
Godišnja kamatna stopa	5.36%			
Broj anuiteta n	36			
m	12			
Relativni kamatnjak	0.4467			
Anuitet	91.30 €			
JEDNAKI ANUITETI, RELATIVNI OBRAČUN KAMATA				
Razdoblje	Anuitet	Kamata	Otplatna kvota	Ostatak duga
0	-	-	-	3,030.00
1	91.30	13.53	77.77	2,952.23
2	91.30	13.19	78.12	2,874.12
3	91.30	12.84	78.46	2,795.65
4	91.30	12.49	78.82	2,716.84
5	91.30	12.14	79.17	2,637.67
6	91.30	11.78	79.52	2,558.15
7	91.30	11.43	79.88	2,478.27
8	91.30	11.07	80.23	2,398.04
9	91.30	10.71	80.59	2,317.45
10	91.30	10.35	80.95	2,236.50
30	91.30	2.80	88.50	539.35
31	91.30	2.41	88.89	450.46
32	91.30	2.01	89.29	361.17
33	91.30	1.61	89.69	271.48
34	91.30	1.21	90.09	181.39
35	91.30	0.81	90.49	90.90
36	91.30	0.41	90.90	- 0.00
Σ	3,286.89	256.89	3,030.00	

Tablica 7: Otplatni plan zajma u OTP banci

Izvor: Izračun autora.

SPLITSKA				
Iznos zajma	3,015.00 €			
Godišnja kamatna stopa	5.76%			
Broj anuiteta n	36			
m	12			
Relativni kamatnjak	0.4800			
Anuitet	91.39 €			
JEDNAKI ANUITETI, RELATIVNI OBRAČUN KAMATA				
Razdoblje	Anuitet	Kamata	Otplatna kvota	Ostatak duga
0	-	-	-	3,015.00
1	91.39	14.47	76.92	2,938.08
2	91.39	14.10	77.29	2,860.79
3	91.39	13.73	77.66	2,783.12
4	91.39	13.36	78.04	2,705.09
5	91.39	12.98	78.41	2,626.68
6	91.39	12.61	78.79	2,547.89
7	91.39	12.23	79.16	2,468.73
8	91.39	11.85	79.54	2,389.18
9	91.39	11.47	79.93	2,309.25
10	91.39	11.08	80.31	2,228.94
30	91.39	3.01	88.38	539.27
31	91.39	2.59	88.81	450.47
32	91.39	2.16	89.23	361.23
33	91.39	1.73	89.66	271.57
34	91.39	1.30	90.09	181.48
35	91.39	0.87	90.52	90.96
36	91.39	0.44	90.96	- 0.00
Σ	3,290.21	275.21	3,015.00	

Tablica 8: Otplatni plan zajma u Splitskoj banci

Izvor: Izračun autora.

HPB				
Iznos zajma	3,045.00 €			
Godišnja kamatna stopa	4.66%			
Broj anuiteta n	36			
m	12			
Relativni kamatnjak	0.3883			
Anuitet	90.80 €			
JEDNAKI ANUITETI, RELATIVNI OBRAČUN KAMATA				
Razdoblje	Anuitet	Kamata	Otplatna kvota	Ostatak duga
0	-	-	-	3,045.00
1	90.80	11.82	78.97	2,966.03
2	90.80	11.52	79.28	2,886.75
3	90.80	11.21	79.59	2,807.16
4	90.80	10.90	79.90	2,727.27
5	90.80	10.59	80.21	2,647.06
6	90.80	10.28	80.52	2,566.54
7	90.80	9.97	80.83	2,485.71
8	90.80	9.65	81.14	2,404.57
9	90.80	9.34	81.46	2,323.11
10	90.80	9.02	81.78	2,241.33
30	90.80	2.43	88.37	537.46
31	90.80	2.09	88.71	448.75
32	90.80	1.74	89.05	359.69
33	90.80	1.40	89.40	270.29
34	90.80	1.05	89.75	180.54
35	90.80	0.70	90.10	90.45
36	90.80	0.35	90.45	- 0.00
Σ	3,268.70	223.70	3,045.00	

Tablica 9: Otplatni plan zajma u Hrvatskoj poštanskoj banci

Izvor: Izračun autora.

4. ZAKLJUČAK

Ciljevi ovoga rada bili su usporedba i analiza ponude studentskih zajmova u bankama u Republici Hrvatskoj, istraživanje modela otplate, vremena vraćanja kredita, kamatnih stopa i ostalih uvjeta. U tu svrhu korištene su metode sinteze, analize, dedukcije, deskripcije, komparacije, matematičke metode iz područja financijske matematike, te grafičko i tablično prikazivanje podataka. Banke koje su obuhvaćene ovim radom bile su Privredna banka Zagreb, Zagrebačka banka, Erste banka, OTP banka, Splitska banka te Hrvatska poštanska banka.

Istraživanjem je utvrđeno kako među uvjetima koje nude promatrane banke postoje određene razlike. Najznačajnija od njih jest maksimalni iznos kredita: naime, u PBZ banci je moguće dobiti kredit u iznosu četiri puta većem nego u OTP banci. Nadalje, u Zagrebačkoj banci te Erste banci moguće je dobiti kredit u kunama, doduše uz nešto veću kamatnu stopu, dok druge promatrane banke nude studentske kredite isključivo uz valutnu klauzulu.

Kamatne stope su u svim bankama promjenjive te se sastoje od fiksnog i varijabilnog dijela, koji se vezuje za neke od referentnih stopa, EURIBOR ili NRS. Svojim se iznosima ne razlikuju drastično među bankama, te variraju od 4,5%-5,4%. Jedino je u Splitskoj banci kredit nešto skuplji: kamatna stopa iznosi 5,76% ako osoba ima primanja u banci, te čak 6,76% ako ih nema. Naknade za obradu kreditnog zahtjeva najčešće iznosi 1% iznosa kredita, osim u Splitskoj banci (0,5%) te u Hrvatskoj poštanskoj banci (1,5%).

Što se tiče instrumenata osiguranja kredita, banke u pravilu za manje iznose kredita (do 10.000-15.000 eura) traže samo osnovne instrumente – zadužnicu te izjavu o zapljeni po pristanku dužnika. Za veće iznose potrebni su i dodatni instrumenti, poput garantnih pologa, solidarnih jamaca i sl. Splitska banka traži dodatne instrumente već iznad 5.000 eura, dok ih s druge strane Zagrebačka banka do svog maksimalnog ponuđenog iznosa od 20.000 eura uopće ne traži.

Izračunom anuiteta, ukupnih izdataka za kamatu te sume anuiteta, kamatna stopa pokazala se, očekivano, presudnim čimbenikom cijene kredita. Utvrđeno je kako bi studentski kredit u iznosu od 3.000 eura bio najpovoljniji u Zagrebačkoj banci. Zajmoprimac bi toj banci nakon tri godine vratio 3.245,77 eura, drugim riječima, osim glavnice, bi platio i naknadu od

30,00 eura te kamatu od 215,77 eura. S druge strane, u Splitskoj banci, gdje se kredit pokazao najskupljim, zajmoprimac bi vratio 3.290,21 euro. U konačnici, razlika između odabira Zagrebačke odnosno Splitske banke bila bi 44,44 eura, odnosno uz prosječan tečaj od 7,5 kuna za euro, 333,30 kuna.

Međutim, nedostatak studentskih kredita u Zagrebačkoj banci jest taj što su iznosom ograničeni na 20.000 eura. Ukoliko bi potencijalnom zajmoprimcu bio potreban veći iznos, morao bi se odlučiti za drugu banku – Splitsku banku, Erste banku ili Privrednu banku Zagreb. Splitska banka nudi najvišu kamatnu stopu, stoga bi Erste ili Privredna banka Zagreb vjerojatno bile povoljnije opcije. Privredna banka Zagreb nudi najviši maksimalni iznos kredita (40.000 eura) te najnižu kamatnu stopu od ponuđenih, no zato Erste banka nudi mogućnost uzimanja kredita u kunama, bez valutne klauzule.

Također, ukoliko bi potencijalni zajmoprimac razmišljao o kreditu u iznosu od, primjerice, 15-20.000 eura, morao bi voditi računa o činjenici da Zagrebačka banka za te iznose ne traži dodatne instrumente osiguranja kredita, dok sve ostale banke traže. Prema tome, pri usporedbi povoljnosti ponuda kredita po bankama potrebno je voditi računa i o preferencijama potencijalnog zajmoprimca.

LITERATURA

Publikacije:

1. Babić, Z., Tomić-Plazibat, N., Aljinović, Z. (2009): **Matematika u ekonomiji**, Sveučilište u Splitu – Ekonomski fakultet, Split.
2. Narodne novine (2009): **Odluka o efektivnoj kamatnoj stopi kreditnih institucija i kreditnih unija te ugovaranju usluga s potrošačima**, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 1., 41.
3. Narodne novine (2013a): **Zakon o kreditnim institucijama**, Zagreb: Narodne novine d.d., broj 159.
4. Narodne novine (2013b): **Zakon o potrošačkom kreditiranju**, Zagreb: Narodne novine d.d., broj 143, 147.
5. Nikolić, N., Pečarić, M. (2007): **Osnove monetarne ekonomije**, *Naklada Protuđer*, Split.

Izvori s Interneta:

6. www.efst.unist.hr
7. www.erstebank.hr
8. www.hife.hr
9. www.hnb.hr
10. www.hpb.hr
11. www.hub.hr
12. www.moj-bankar.hr
13. www.pbz.hr
14. www.splitskabanka.hr
15. www.zaba.hr

POPIS TABLICA

Tablica 1: Otplatna tablica zajma s jednakim postnumerando anuitetima.....	8
Tablica 2: Uvjeti studentskih kredita koje nude banke u Hrvatskoj	20
Tablica 3: Uvjeti otplate studentskih kredita u hrvatskim bankama	22
Tablica 4: Otplatni plan zajma u Privrednoj banci Zagreb	24
Tablica 5: Otplatni plan zajma u Zagrebačkoj banci	25
Tablica 6: Otplatni plan zajma u Erste banci	26
Tablica 7: Otplatni plan zajma u OTP banci.....	27
Tablica 8: Otplatni plan zajma u SPLitskoj banci.....	28
Tablica 9: Otplatni plan zajma u Hrvatskoj poštanskoj banci	29

SAŽETAK

Cilj ovoga rada bio je usporediti i analizirati ponude studentskih zajmova u bankama u Republici Hrvatskoj. U tu svrhu korištene su metode sinteze, analize, dedukcije, deskripcije, komparacije, matematičke metode iz područja financijske matematike, te grafičko i tablično prikazivanje podataka. Banke obuhvaćene ovim radom bile su Privredna banka Zagreb, Zagrebačka banka, Erste banka, OTP banka, Splitska banka te Hrvatska poštanska banka.

Istraživanjem je utvrđeno kako se ponude banaka najviše razlikuju po ponuđenom maksimalnom iznosu kredita: naime, u Zagrebačkoj banci je moguće dobiti kredit u iznosu četiri puta većem nego u OTP banci. Nadalje, u Zagrebačkoj banci te Erste banci moguće je dobiti kredit u kunama, doduše uz nešto veću kamatnu stopu, dok druge promatrane banke nude studentske kredite isključivo uz valutnu klauzulu. Što se tiče kamatnih stopa, one se svojim iznosima ne razlikuju drastično među bankama, te variraju od 4,5%-5,4%, osim u Splitskoj banci, gdje je nešto viša (5,76%-6,76%).

Utvrđeno je kako bi studentski kredit u iznosu od 3.000 eura bio najpovoljniji u Zagrebačkoj banci, a najmanje povoljan u Splitskoj banci, što nije iznenađujuće, budući da dotične banke nude najnižu odnosno najvišu kamatnu stopu. Ipak, pri donošenju odluke o tome u kojoj banci uzeti kredit, potrebno je voditi računa i o specifičnostima pojedinca i njegovog kreditnog zahtjeva.

SUMMARY

The main aim of this paper was to compare and analyze student loans offered by six Croatian banks: *Privredna banka Zagreb (PBZ)*, *Zagrebačka banka (ZABA)*, *Erste banka*, *OTP banka*, *Splitska banka* and *Hrvatska poštanska banka (HPB)*. For this purpose, scientific methods such as analysis, deduction, description, comparison, as well as financial math were used.

It has been found that the banks' conditions mostly differ by the maximum amount of loan offered: namely, at *ZABA* one can loan an amount four times higher than at *OTP banka*. Furthermore, *ZABA* and *Erste* offer student loans in kunas, albeit with higher interest rates, while student loans offered by other banks are all pegged to the euro. As for the interest rates, they do not vary drastically: usually between 4,5% and 5,5%, except at *Splitska banka*, where they are somewhat higher (5,76%-6,76%).

Finally, this study has determined that a 3,000-euro student loan would be most favourable at *ZABA*, and least favourable at *Splitska banka*, which is not surprising, considering that those bank offer the lowest and the highest interest rate respectively. Nevertheless, when making a decision on which bank to choose to take a student loan at, one must keep in mind the specifics of an individual's loan application.